

DE L'ANY COMMEMORATIU DE JOAN CARLES I AMAT AL FESTIVAL JOAN CARLES I AMAT

1. INTRODUCCIÓ

1.1 L'ACADÈMIA INTERNACIONAL JOAN CARLES I AMAT COM A "PUNTA DE LLANÇA"

L'estada tan plaent que va tenir **Hopkinson Smith** a Monistrol de Montserrat el setembre del 2022 és a l'origen de l'**Acadèmia Internacional Joan Carles i Amat**. El mestre suïssu-nordamericà havia fet cap a la vila per protagonitzar el **Concert Comemoratiu del 450è aniversari** del naixement d'aquest il·lustre monistolenc de qui s'està recuperant definitivament la memòria després de segles d'oblidança.

El concert, celebrat el 24 de setembre a l'Església de Sant Pere de Monistrol va ser l'Acte Central de l'**Any Joan Carles i Amat**, impulsat per l'**Associació Joan Carles i Amat** amb la col·laboració de diferents institucions i entitats.

El balanç positiu de l'any commemoratiu, que va portar activitats arreu de Catalunya, va estimular tant els organitzadors com Hopkinson Smith a donar-hi continuïtat. Així va sorgir la idea de l'Acadèmia (de l'11 al 14 d'octubre de 2023), amb el propòsit de compaginar l'activitat pedagògica i els concerts. Amb això, si l'efemèride del 2022 havia gaudit del privilegi de tenir com a padrí una de les icones de la música antiga a escala mundial, el 2023 permetria gaudir, a la mateixa vila, del mestratge de qui al llarg de més de 40 anys ha ostentat la càtedra d'instruments històrics de corda polsada a la cèlebre *Schola Cantorum Basiliensis*, de la qual avui n'és professor emèrit.

<https://www.hopkinsonsmith.com/>

<https://associaciojca.org/academia.aspx/>

https://associaciojca.org/media/AAFF_academia_programadema_xarxes.pdf

1.2 LA COMMEMORACIÓ DEL 450è ANIVERSARI DE JOAN CARLES I AMAT

Amb Monistrol de Montserrat com a epicentre, sota les sigles '**JCA450**', l'any commemoratiu de Joan Carles i Amat va portar concerts i activitats pedagògiques i divulgatives arreu de Catalunya entre abril i desembre del **2022**.

La roda de premsa celebrada el 30 de març al **Departament de Cultura de la Generalitat** (que n'havia aprovat la commemoració i nomenat **Joan Puigdemívol** com a comissari) va ser el tret de sortida de l'Any Joan Carles i Amat. L'acte inaugural va tenir lloc el 2 d'abril a l'Espai Joan Carles Amat de Monistrol amb l'"Encontre Joan Carles i Amat", que va aplegar un bon nombre de joves estudiants de guitarra de la Catalunya Central.

La Diputació de Barcelona també s'hi va sumar, atorgant a l'Associació una subvenció dins del programa de Commemoracions del Departament de Presidència (l'entitat va assolir el primer lloc del rànquing, amb la puntuació més alta). L'altre partner va ser, com era de rigor, l'Ajuntament de Monistrol.

A l'Any Joan Carles i Amat també hi van participar tres universitats catalanes, diversos centres educatius i culturals i diferents festivals de música. Així mateix, l'efemèride va rebre el suport de reconegudes personalitats culturals i va tenir una bona cobertura mediàtica.

https://www.associaciojca.org/admin/media/AJCA450_programadema.pdf

<https://www.associaciojca.org/activitats>

<https://cultura.gencat.cat/ca/temes/comemoracions/2022/anyjoancarlesiamat/inici/>

<https://cultura.gencat.cat/ca/temes/comemoracions/2022/anyjoancarlesiamat/organitzacio/>

1.3 EL PERSONATGE

Pel seu perfil polifacètic, **Joan Carles i Amat** (Monistrol de Montserrat, 1572-1642) fou un arquetípic «home del Renaixement»: **metge erudit**, autor del tractat *Fructus Medicinae* (primera edició: Lyon 1623 i després a Ginebra i València), **home de lletres**, que va escriure els cèlebres *Quatre-cents aforismes catalans* (primera edició el 1636 i que fou llibre de lectura a les escoles de tot Catalunya durant dos segles) i sobretot, **músic i teòric**, autor del famós tractat *Guitarra Española de cinco órdenes*, publicat en primera edició el 1596, considerat el primer d'Europa i que ha esdevingut un objecte de culte per a estudiosos d'arreu del món i s'ha difós pels cinc continents. En el seu vessant professional, val la pena destacar que el doctor Carles i Amat fou metge del monestir de Montserrat durant 24 anys, de 1608 a 1632, els últims catorze de forma compartida amb la vila, d'on fou també batlle al final de la seva vida.

<https://www.associaciojca.org/personatge?lang=CA>

1.4 ANTECEDENTS DEL PROJECTE

El gran objectiu que hi ha a l'horitzó a Monistrol de Montserrat és el **Festival Internacional de Guitarra Joan Carles i Amat**, amb la idea d'expansió territorial que li escau a un esdeveniment amb aspiració a l'excel·lència. Mentrestant, aquestes són les etapes, en forma cronològica, de la cursa vers el futur esdeveniment.

2019: UN MÓN DE GUITARRES · LA MIRADA DE JOAN CARLES I AMAT

Un **itinerari pel centre històric de Monistrol**, amb propostes musicals a quatre indrets característics que combinaven historicisme i eclecticisme amb la guitarra com a eix central. Al llarg de l'itinerari, vuit lectors de la vila van participar com a recitadors d'una selecció dels Aforismes de Joan Carles i Amat.

Diumenge 5 de maig de 2019 a les 17 hores - Centre històric de Monistrol de Montserrat

<https://associaciojca.org/noticia?Id=70&Titol=2019%20C2%B7%20Monistrol%20M.%20Un%20m%20C3%B3n%20de%20guitarres>

<https://www.youtube.com/watch?v=zgjq-X-mtfA&t=5s>

2020: LA 'PETITA HISTÒRIA DE JOAN CARLES I AMAT'

Publicació d'aquest llibret, que seria el títol 330 de la popular col·lecció de l'**Editorial Mediterrània**, amb il·lustracions de **Pilarín Bayés** i textos de **Joan Puigdemívol**. La il·lustradora vigatana va respondre de seguida a la demanda i va visitar Monistrol el 20 de febrer, per planificar el contingut de l'edició al costat dels seus promotors. L'obra s'havia començat a finançar l'agost del 2019 amb una campanya de micromecenatge que es va completar amb la col·laboració de diverses institucions.

Novembre de 2020 - arribada del llibre a Monistrol

<https://associaciojca.org/noticia?Id=69&Titol=2020%20C2%B7%20La%20petita%20hist%C3%B2ria%20de%20Joan%20Carles%20i%20Amat>

2021: A LES PORTES DEL 450È ANIVERSARI DE JOAN CARLES I AMAT · UNA CONVERSA A SET BANDES SOBRE JCA

Aquesta conversa va tenir lloc tres mesos justos abans de l'efemèride del prohoms local. **Set estudiosos de la vila** que havien tractat la figura del personatge en diferents èpoques, van aplegar-se per parlar-ne de nou, en una conversa distesa i de gran amenitat. Al final hi va haver una connexió telemàtica amb Colòmbia per parlar amb Julián Navarro, el músic i acadèmic que va residir un temps a Monistrol i que, curiosament, va ser un dels incentivadors de la recuperació de Joan Carles i Amat.

Dissabte, 2 d'octubre de 2021 a les 18.30 hores - Local de l'Associació Cultural Art i Esplai

<https://associaciojca.org/noticia?Id=47&Titol=2021%20C2%B7%20Una%20conversa%20a%20set%20bandes%20sobre%20Joan%20Carles%20i%20Amat>

2022: ANY JOAN CARLES I AMAT (COMMEMORACIÓ DEL 450È ANIVERSARI)

El concert '**Principis i iniciatives: Joan Carles i Amat i la improvisació amb la guitarra i el llaüt**' fou l'Acte Central de l'any commemoratiu, protagonitzat per **Hopkinson Smith** i amb l'actriu **Sílvia Bel** recitant una selecció dels Aforismes de Joan Carles i Amat. Va tenir lloc a l'Església de Sant Pere de Monistrol el 24 de setembre i es va repetir al Museu de la Música de Barcelona el dia següent. Un altre concert destacable fou '**Puntos primeros · Música en xifra del doctor Carles i Amat**', que va tenir lloc el 22 d'octubre a **El Born CCM de Barcelona**, protagonitzat per **La Sonorosa** i amb **Xavier Albertí** recitant els Aforismes. Les altres propostes concertístiques, pedagògiques i divulgatives es poden consultar a l'enllaç al programa d'activitats.

Abril-desembre de 2022 - Monistrol de Montserrat i diverses poblacions de Catalunya

https://associaciojca.org/media/programa_A3.pdf

<https://www.youtube.com/watch?v=ZTQOzbQlo-g&t=290s>

2023: ACADÈMIA INTERNACIONAL JOAN CARLES I AMAT

La primera edició de l'**Acadèmia Internacional Joan Carles i Amat** va tenir lloc de l'11 al 14 d'octubre amb el curs d'instruments històrics de corda polsada impartit per **Hopkinson Smith** com a eix central. En paral·lel, es van programar dos cursos de guitarra clàssica impartits per **Àlex Garrobé**, professor a l'ESMUC, i **Guillem Pérez-Quer**, professor del Conservatori Superior del Liceu de Barcelona.

Com a acte inaugural de l'Acadèmia es va programar el **Concert 'Le Jaulne et Bleu' - Cançons del Renaixement**, amb la soprano **Sophie Klussmann** acompanyada al llaüt per **Hopkinson Smith**. El concert va tenir lloc a l'Església de Sant Pere de Monistrol el dimecres 11 d'octubre a les 21 hores.

L'Acadèmia també va programar tres conferències relacionades amb el perfil mèdic, literari i musical de Joan Carles i Amat, comptant com a ponents amb el doctor Miquel Bruguera, el paremiòleg Víctor Pàmies i el musicòleg Xavier Alern. Tanmateix, per diverses circumstàncies només es va poder realitzar la del primer.

Aquesta primera edició va aplegar un total de 51 alumnes, amb una singular i característica distribució d'edats, des dels 14 fins als 65 anys, i una perfecta partit de sexes. Les procedències dels alumnes eren: Catalunya, Andorra, Galícia, Castella-la-Manxa, Andalusia, Portugal, Brasil, França i Itàlia, més un xilè i un argentí establerts a Catalunya.

11- 14 d'octubre de 2023 - Monistrol de Montserrat

<https://www.sophieklussmann.de/>

https://associaciojca.org/media/AAFF_academia_programadema_xarxes.pdf

https://associaciojca.org/media/programa%20concert_A5_xarxes.pdf

<https://associaciojca.org/media/Article%20Regi%C3%B3.pdf>

Pròximament a YouTube: teaser de l'Acadèmia i vídeo resum de les classes magistrals de Hopkinson Smith

2. EL PROJECTE 2024

2.1 INTRODUCCIÓ

La major fluïdesa que s'evidencia entre el nou Ajuntament i l'Associació Joan Carles i Amat, ha de permetre que amb la recuperació d'aquest prohoms català oblidat durant segles, Monistrol pugui encapçalar **un projecte de gran volada a la comarca**. No hi ha major tribut possible a un personatge que transcendir-lo; transcendir-lo a través de la seva obra i el seu llegat, més que posar-lo simplement en un pedestal per enaltir-lo i mitificar-lo, però, en definitiva, acabar-lo oblidant novament pels segles venidors.

Avui, amb la via que s'ha obert arran de la celebració de l'Any Joan Carles i Amat i la primera edició de l'Acadèmia a nom seu, les possibilitats que Monistrol –i per extensió, el Bages– esdevinguin un referent internacional en termes de cultura i cohesió social entorn a un personatge i una idea són extraordinàries, i és per això que l'Acadèmia, amb tot el seu potencial, és la “punta de llança”.

D'això en són conscients els nous responsables del consistori, i d'ací la imminent **signatura d'un conveni de col·laboració entre l'Ajuntament i l'Associació**, que ha de permetre assolir uns objectius que són de la màxima ambició en termes de qualitat pedagògica i artística i que, al seu torn, volen contribuir a l'educació de la ciutadania i al progrés de la vila i la comarca en tots sentits.

2.2 EL FESTIVAL JOAN CARLES I AMAT

Si bé, com s'ha dit, la fita final d'aquest projecte és el Festival Internacional de Guitarra en tribut a aquest monistrolenc i bagenc universal, mentrestant, el 2024 i el 2025 són dos anys de transició en què hi trobem una clara evolució: des de l'Any Commemoratiu com a punt de partida, passant per l'Acadèmia, fins a un prototip a escala local del futur esdeveniment: el **Festival Joan Carles i Amat**, que amb una dimensió més local vindrà a ser-ne com l'embrí.

Les dates de celebració seran del **4 a l'11 d'octubre**, amb una ampliació, doncs, substancial dels dies d'activitat i un perfecte equilibri entre l'activitat concertística i l'activitat formativa. Els **concerts** previstos són: el de Sophie Klussmann & Hopkinson Smith i 'Danses del Renaixement' (diumenge 6); el concert a Montserrat (dijous 10, durant la visita dels estudiants a l'Escolania), el concert didàctic del Trio Desconcierto i l'audició final dels cursos (divendres 11).

Els **cursos** estaran novament encapçalats per **Hopkinson Smith**, de nou amb **Àlex Garrobé** i amb **Anders Clemens Øien** (professor al Conservatorio Superior de Aragón), que enguany substitueix a Guillem Pérez-Quer. L'Acadèmia 2024 tindrà com a novetat la inclusió d'un **curs de cant històric** impartit per **Sophie Klussmann**.

També es preveu una **setmana cultural** a les dues escoles de Monistrol: el CEIP Sant Pere i l'Escola FEDAC. La col·laboració de l'**Esbart Monistrol Dansaire** amb el concert 'Danses del Renaixement' s'inclou dins del programa de col·laboracions amb les entitats locals que està impulsant l'Associació.

2.3 ACTIVITATS

CONCERTS

- Concert «Danses del Renaixement»: Belisana Ruíz *guitarra barroca* · Fix Nicolet *tiorba* & Esbart Monistrol Dansaire
Diumenge 6 d'octubre a les 13.00 h (Plaça del Bo-bo - Monistrol de Montserrat)
- Concert «Cançons del Renaixement»: Sophie Klussmann *cant* · Hopkinson Smith *laüt del renaixement*
Diumenge 6 d'octubre a les 18.00 h (Església de Sant Pere de Monistrol)
- Concert a Montserrat - Estudiants professionals de l'Acadèmia (pendent confirmació)
Dijous 10 d'octubre a les 17.00 h (Montserrat - Sala de l'Escolania)

- Concert per a les escoles de Monistrol de Montserrat - Trio Desconcierto [David Font · Giancarlo Scevola · Simón Maisano *guitarres clàssiques*]
Divendres 11 d'octubre a les 11.00 h (Local de l'Associació Cultural Art i Esplai de Monistrol)
- Audició-concert final de l'Acadèmia - Alumnes de l'Acadèmia
Divendres 11 d'octubre a les 19.30 h (Local de l'Associació Cultural Art i Esplai de Monistrol)

CURSOS

CURS D'ÀLEX GARROBÉ I ANDERS CLEMENS ØIEN (5 i 6 d'octubre)

Guitarra clàssica

Dissabte 5: 9.00 - 13.00 h / 15.00 - 19.00 h

Diumenge 6: 9.00 - 12.30 h

CURS DE HOPKINSON SMITH (7 - 11 d'octubre)

Guitarra barroca, viola de mà, llaüt i tiorba

Dilluns 7: 10.00 - 13.00 h / 15.30 - 18.30 h

Dimarts 8: 10.00 - 13.00 h / 15.30 - 18.30 h

Dimecres 9: 10.00 - 13.00 h / 15.30 - 18.30 h

Dijous 10: 10.00 - 13.00 h / tarda: visita a Montserrat

Divendres 11: 10.00 - 13.00 h / tarda: audició-concert final

SOPHIE KLUSSMANN (7 - 11 d'octubre)

Cant històric

Dilluns 7: 10.00 - 13.00 h / 15.30 - 18.30 h

Dimarts 8: 10.00 - 13.00 h / 15.30 - 18.30 h

Dimecres 9: 10.00 - 13.00 h / 15.30 - 18.30 h

Dijous 10: 10.00 - 13.00 h / tarda: visita a Montserrat

Divendres 11: 10.00 - 13.00 h / tarda: audició-concert final

LLOC DE REALITZACIÓ

Centre Cultural Can Gibert de Monistrol de Montserrat (diferents espais)

IMATGES 2019-2023

Monistrol · Un món de guitarres (19/05/2019)

Pilarín Bayés a Monistrol (20/02/2020)

Roda de premsa Any Joan Carles i Amat (Dept. Cultura Generalitat, 31/03/2022)

Concert Inaugural Any JCA450 (Monistrol de M., 02/04/2022)

Sessió didàctica Escolania Montserrat (16/05/2022)

Concert Commemoratiu 450è aniversari Joan Carles i Amat (Monistrol, 24/09/2022)

Concert al Museu de la Música (Barcelona, 25/09/2022)

Concert a El Born CCM (BCN, 22/10/2022)

Concert Inaugural Acadèmia Internacional JCA (Monistrol, 11/10/2023)

Classes magistrals d'Àlex Garrobé i Hopkinson Smith Acadèmia Internacional JCA (Monistrol, 11-14/10/2023)

Participants a les classes magistrals de Hopkinson Smith

ASSOCIACIÓ
JOAN
CARLES
i AMAT

ASSOCIACIÓ JOAN CARLES I AMAT
CARRER DE LES ESCOLES, 16
08691 · MONISTROL DE MONTSERRAT
T. +34 663 869 318 / + 933 193 089
info@associaciojca.org
www.associaciojca.org
www.instagram.com/associacio_jca/